

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 107/2018-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 9. februára 2018 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Miroslava Duriša (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], a [REDACTED], [REDACTED], zastúpených advokátkou JUDr. Emíliou Korčekovou, Malacká 2/B, Pezinok, ktorou namietajú porušenie základných práv podľa čl. 46 ods. 1, 3 a 4 v spojení s čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Cdo 191/2016 z 25. septembra 2017 a uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 10 Co 238/2015 z 18. novembra 2015, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] a [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 28. decembra 2017 doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED]

(ďalej aj „sťažovateľ v 1. rade“), a [REDACTED], [REDACTED] (ďalej aj „sťažovateľka v 2. rade“, spolu aj „sťažovatelia“), zastúpených advokátkou JUDr. Emíliou Korčekovou, Malacká 2/B, Pezinok, ktorou namietajú porušenie základných práv podľa čl. 46 ods. 1, 3 a 4 v spojení s čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 4 Cdo 191/2016 z 25. septembra 2017 (ďalej len „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“) a uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 10 Co 238/2015 z 18. novembra 2015 (ďalej len „napadnuté uznesenie krajského súdu“).

Zo sťažnosti a z pripojených príloh vyplýva, že sťažovatelia v procesnom postavení žalobcov sa v konaní vedenom Okresným súdom Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 11 C 1/2011 domáhali priznania náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 75 000 € pre sťažovateľa v 1. rade a vo výške 25 000 € pre sťažovateľku v 2. rade z titulu nesprávneho úradného postupu orgánu verejnej moci pri výkone verejnej moci, a to súdneho exekútora v konaní vedenom pod sp. zn. Er 59/1996 na tom skutkovom základe, že súdny exekútor vykonal nezákonne dražbu nehnuteľnosti v ich vlastníctve, zatajil námietku zaujatosti vznesenú proti jeho osobe v konaní a nepredložil spis exekučnému súdu na rozhodnutie o nej, čím podľa názoru sťažovateľov porušil ich ústavné právo na súdnu ochranu. Okresný súd uznesením sp. zn. 11 C 1/2011 z 3. marca 2015 konanie zastavil pre neodstrániteľnú prekážku konania vo forme litispendencie, pretože na okresnom súde skôr začalo (a nie je právoplatne skončené) konanie vedené pod sp. zn. 10 C 233/2009, v ktorom si sťažovatelia proti totožnému žalovanému uplatňujú náhradu ušlého zisku a nemajetkovej ujmy (v sume 32 077,87 €, pozn.) z identického právneho titulu a na rovnakom skutkovom základe.

Proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 11 C 1/2011 o zastavení konania sťažovatelia podali odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd napadnutým uznesením tak, že uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil.

Sťažovatelia proti tomuto uzneseniu krajského súdu podali dovolanie (okrem iného) s odôvodnením, že im bola odňatá možnosť konať pred súdom, o ktorom rozhodol najvyšší súd napadnutým uznesením tak, že dovolanie ako procesne neprípustné odmietol, keď sťažovateľmi vytykanú vadu konania ani iné dôvody prípustnosti dovolania nezistil.

Sťažovatelia namietajú najmä arbitrárnosť napadnutého uznesenia krajského súdu, v dôsledku ktorej im bola odňatá možnosť konať pred súdom, pretože podľa ich názoru nie sú splnené podmienky totožnosti vecí. V sťažnosti uvádzajú:

«Prekvapivým uznesením... Okresný súd Bratislava I (zákonná sudkyňa JUDr. Jeannette Hajdinová) konanie zastavil zneužitím práva z dôvodu „údajnej litispendencie,, s kompenzačným konaním vedeným na Okresnom súde Bratislava I pod č.k. 10C/233/2009 vedenom na okresnom súde od 30.11.2009, v ktorom si sťažovatelia v 1. a v 2. rade uplatňujú nárok na odškodnenie nemajetkovej ujmy v sume 32 077.87 Eur (rozdielna suma ako v konaní vedenom pod č.k. 11C/1/2011 na okresnom súde Bratislava I), avšak na základe iných skutkových okolností, čo potvrdila aj žalovaná v jej vyjadrení na čl. 86 a čl. 87 spisu čo do výšky odškodnenia nemajetkovej ujmy v sume 50.000,- Eur s čím sa okresný súd a... porušovatelia v 1. a v 2. rade dôsledne nevysporiadali, zanedbali povinnosť riadneho a ústavne konformného prieskumu veci... ako je tomu v konaní vedenom pod č.k. 11C/1/2011... aj následne Krajský súd v Bratislave vydaním arbitrárne odôvodneného uznesenia z 18. novembra 2015, č.k. 10Co 238/2015 a v neposlednom rade aj Najvyšší súd Slovenskej republiky vydaním arbitrárne odôvodneného odmietajúceho uznesenia č.k. 4Cdo 191/2016 zo dňa 25. septembra 2017, pričom v oboch veciach sú uplatnené iné výšky odškodnenia nemajetkovej ujmy a na podklade iného skutkového stavu veci a iných odškodniteľných zásahov do základných práv a slobôd sťažovateľov, čo malo v konečnom dôsledku za následok bránenie sťažovateľom v 1. a v 2. rade ich prístupu na súd a malo v konečnom dôsledku za následok porušenie ich základného práva na súdnu ochranu a na prístup k súdu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

Sťažovatelia poukazujú na vyjadrenie žalovaného zo dňa 15.12.2011 na čl. 84-87 spisu, v ktorom práve žalovaný tvrdí na čl. 85 a 86 spisu citujúc:

„Navrhovatelia v návrhu tiež uvádzajú, že uvedeným konaním nedošlo len k zásahu do ich osobnostných práv. Ale aj k zásahu do práva na dobré meno, česť, dôstojnosť a spoločenskú reputáciu podnikateľského subjektu SHS- Elektronik-1. Za čo navrhovateľ 1) požaduje úhradu nemajetkovej ujmy vo výške 50.000,- €“...

Sťažovatelia v 1. a v 2. rade teda zhodne tvrdia, že Okresný súd Bratislava I preto nebol oprávnený v žiadnej forme konanie zastaviť pre údajnú prekážku litispendencie, keďže z tohto samotného tvrdenia žalovaného vyplýva, že sa jedná o nárok na zaplatenie nemajetkovej ujmy, avšak z inej skutočnosti vyplývajúci, s čím sa ako okresný súd, tak aj porušovatelia v 1. a v 2. rade v dôsledku formalistického a tendenčného prístupu k veci na úkor spravodlivosti dôsledne nevysporiadali a nimi vydané uznesenia zaťažili vadou, riadne a presvedčivo ich neodôvodnili, čo malo v konečnom dôsledku za následok porušenie práva sťažovateľa v 1. rade a teda aj sťažovateľky na prístup k súdu, porušenie ich práva na spravodlivé súdne konanie, porušenie ich práva podľa čl. 46 ods. 1, ods. 3, ods. 4 ústavy.

S odkazom na vyššie uvedené sťažovatelia poukazujú na rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave č.k. 7Co 417/2016-199 z 28.októbra 2016, ktorým krajský súd zrušil uznesenie Okresného súdu Pezinok č.k. 10C/310/2012-185 z 13.04.2016, ktorým okresný súd konanie o odškodnení nemajetkovej ujmy v dôsledku prekročenia právomoci súdnej exekútorky ██████████ zastavil z dôvodu „údajnej litispendencie“, pričom do tohto konania a nezákonného rozhodnutia bol okresný súd vmanévrovaný práve žalovaným (Ministerstvom spravodlivosti SR). V danej veci krajský súd zistil, že sťažovatelia v 1. a v 2. rade si síce uplatňujú nárok na náhradu nemajetkovej ujmy voči rovnakému žalovanému (SR v zast. MS SR), ale v rozdielnej výške, teda krajský súd nevyhodnotil, že sa jedná o totožné nároky, teda týkajúce sa rovnakých strán sporu, rovnakého predmetu konania ako aj rovnakých skutkových okolností, od ktorých sťažovatelia v 1. a v 2. rade odvodzujú svoje právo, aj keď obe žaloby sú na prvý pohľad takmer identické...

Krajský súd v Bratislave uzavrel, že pre vyslovenie prekážky litispendencie, na ktorú musí súd prihliadať ex offo a ktorá bráni riadnemu prejednaniu oboch totožných vecí chýba aj totožnosť skutkových okolností, s čím sa dôsledne nevysporiadal Okresný súd Bratislava I vydaním zastavujúceho uznesenia č.k. 11C/1/2011-148 zo dňa 3. marca 2015 a ani Krajský súd v Bratislave vydaním uznesenia z 18. novembra 2015, č. k. 10Co 238/2015 a v neposlednom rade ani Najvyšší súd Slovenskej republiky vydaním odmietajúceho

uznesenia č.k. 4Cdo 191/2016 zo dňa 25. septembra 2017, pričom vzhľadom na neexistenciu dôvodov na vydanie uznesenia č.k. 11C/1/2011-148 zo dňa 3. marca 2015 Okresným súdom Bratislava I zneužitím práva majúcim za následok odňatie možnosti konať sťažovateľom v 1. a v 2. rade bolo povinnosťou už Krajského súdu v Bratislave napadnuté uznesenie ex offio zrušiť, vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie.

S poukazom na vyššie uvedené sa podáva, že postupom a rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č.k. 4Cdo 191/2016 zo dňa 25. septembra 2017 bol porušený čl. 13 Dohovoru, bolo porušené právo sťažovateľov v 1. a v 2. rade na účinný prostriedok nápravy pred vnútroštátnym súdom.

Porušovatelia v 1. a v 2. rade sa nevysporiadali aj s tým, že sťažovateľka v 2. rade nebola do vydania uznesenia okresného súdu č.k. 11C/1/2011-148 z 03.03.2015 riadne poučená o jej procesných právach (vid'. čl. 80 spisu), nebolo jej účinne doručené uznesenie č.k. 11C/1/2011-79 z 13.1.2011, keďže sa v mieste doručovania v čase doručovania tejto zásielky nezdržiavala. Súd neskúmal otázku jej pobytu, hoc bol k tomu povinný, nevykonal opätovné doručenie jej tejto zásielky. Veľmi pochybne vyznieva aj doručenka na čl. 84 osvedčujúca, že sťažovateľke v 2. rade malo byť doručované aj vyjadrenie žalovanej z 16.12.2011, pričom na doručenke je ex post rukou dopisované „VYJ. O.,“.

Sťažovatelia tvrdia, že tým, že porušovateľ v 1. rade arbitrárne odôvodnil svoje rozhodnutie a neprípustne zlegalizoval protiústavné konanie Krajského súdu v Bratislave ako aj Okresného súdu Bratislava I, nerešpektujúc rozhodovaciu prax Súdu (bránenie prístupu na súd), tak sťažovateľom aj odňal právo na spravodlivé súdne konanie, sťažovateľovi odňal možnosť riadne konať pred súdom.

Dľa sťažovateľov je uplatnená výška primeraného zadosťučinenia v sume 5.000,- Euro každému zo sťažovateľov primeraná a spravodlivá, súladná s rozhodovacou praxou Súdu.»

Na základe tejto argumentácie sťažovatelia navrhujú ústavnému súdu, aby po prijatí ich sťažnosti na ďalšie konanie vydal nález v tomto znení:

„1. Základné právo [redacted] a [redacted] na súdnu ochranu a právo na prístup k súdu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, právo podľa čl. 46 ods. 3, ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie

podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a právo podľa čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č.k. 4Cdo 191/2016 zo dňa 25. septembra 2017 porušené boli.

2. Rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č.k. 4Cdo 191/2016 zo dňa 25. septembra 2017 zrušuje a vec vracia Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.

3. Základné právo [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] na súdnu ochranu a právo na prístup k súdu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky rozhodnutím Krajského súdu v Bratislave z 18. novembra 2015, č.k. 10Co 238/2015 porušené boli.

4. Rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave z 18. novembra 2015, č.k. 10Co 238/2015 zrušuje a vec vracia Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie.

5. [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadosťučinenie v sume 5.000,- Eur každému, ktoré je Najvyšší súd Slovenskej republiky spoločne a nerozdielne s Krajským súdom v Bratislave povinný im vyplatiť do 2 mesiacov od právoplatnosti nálezu.

6. [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] priznáva úhradu trov konania v sume 606,16 Eur, ktoré je Najvyšší súd Slovenskej republiky povinný zaplatiť na účet ich právnej zástupkyne - advokátky JUDr. Emílie Korčekovej do 2 mesiacov od právoplatnosti nálezu.

7. [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] priznáva úhradu trov konania v sume 606,16 Eur, ktoré je Krajský súd v Bratislave povinný zaplatiť na účet ich právnej zástupkyne - advokátky JUDr. Emílie Korčekovej do 2 mesiacov od právoplatnosti nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každú sťažnosť predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď napadnutým postupom alebo napadnutým rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú preto možno považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

K namietanému porušeniu základných práv sťažovateľov napadnutým uznesením krajského súdu

Podľa čl. 1 ods. 1 ústavy Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát. Neviaže sa na nijakú ideológiu ani náboženstvo.

Podľa čl. 2 ods. 2 ústavy štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy sa každý môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 46 ods. 3 ústavy má každý právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom.

Podľa čl. 46 ods. 4 ústavy podmienky a podrobnosti o súdnej a inej právnej ochrane ustanoví zákon.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podľa čl. 13 dohovoru každý, koho práva a slobody priznané týmto Dohovorom boli porušené, musí mať účinné právne prostriedky nápravy pred národným orgánom, aj keď sa porušenia dopustili osoby pri plnení úradných povinností.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu je účelom základného práva na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy) a práva na spravodlivý proces (čl. 6 ods. 1 dohovoru) zaručiť

každému prístup k súdu, čomu zodpovedá povinnosť všeobecného súdu viazaného procesnoprávnymi a hmotnoprávnymi predpismi, dodržiavanie ktorých je garanciou práva na súdnu ochranu, vo veci konať a rozhodnúť (m. m. II. ÚS 88/01). Súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníka konania, je však povinný na zákonom predpokladané a umožnené procesné úkony účastníka primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným právom (m. m. IV. ÚS 252/04, IV. ÚS 329/04, IV. ÚS 340/04, III. ÚS 32/07).

Súčasťou procesných záruk spravodlivého rozhodnutia, resp. minimálnych garancií procesnej povahy je taktiež právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na právne a skutkovo relevantné (ťažiskové) otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany (porov. právnu vetu nálezu sp. zn. III. ÚS 260/07; ďalej napr. aj II. ÚS 439/2016).

Ústavný súd v súvislosti s predbežným prerokovaním sťažnosti považuje za potrebné poukázať aj na svoje ústavné postavenie, z ktorého vyplýva, že vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštanciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96), a preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecným súdom bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02 atď.). Je v právomoci všeobecného súdu vykladať a aplikovať zákony. Pokiaľ tento výklad nie je arbitrárny a je náležite zdôvodnený, ústavný súd nemá príčinu doň zasahovať (m. m. I. ÚS 19/02, IV. ÚS 238/05, II. ÚS 357/06).

Podstatou námietok sťažovateľov vo vzťahu k porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu je arbitrárnosť jeho odôvodnenia najmä vo vzťahu k námietke, že nejde o skutkovo a právne totožné konania pred okresným súdom.

V relevantnej časti napadnutého uznesenia krajský súd okrem poukazu na presvedčivú argumentáciu súdu prvého stupňa uvádza:

„Odvolací súd z obsahu spisu v posudzovanej veci zistil, že navrhovatelia 1/ a 2/ sa návrhom na začatie konania zo dňa 07.01.2011 domáhajú voči odporcovi náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej nesprávnym úradným postupom orgánu verejnej moci pri výkone verejnej moci podľa § 9 zákona č. 514/2003 z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci..., pričom svoj návrh odôvodnili skutkovým a právnym základom totožným s návrhom na začatie konania podaným na Okresnom súde Bratislava I dňa 30.11.2009 pod sp. zn. 10C/223/2009. Odvolací súd má za to, že súd prvého stupňa riadne a dostatočne odôvodnil skutkové a právne skutočnosti, o ktoré navrhovatelia opierajú v oboch právnych veciach svoj uplatňovaný nárok na náhradu nemajetkovej ujmy a stotožňuje sa s konštatovaním súdu prvého stupňa, že hoci navrhovatelia si v konaní sp. zn. 10C/223/2009 popri náhrade nemajetkovej ujmy vo výške 32.077,87,eur (v rozdielnej výške ako v posudzovanej veci) uplatňujú aj náhradu za ušlý zisk, táto skutočnosť nemá vplyv na prekážku litispendencie, pretože skutková a právna stránka oboch vecí je nepochybne rovnaká. Neobstojí ani odvolacia námietka navrhovateľov 1/ a 2/, že platné ustanovenia zákona č. 514/2003 Z. z. neumožňujú navyšovanie nároku na odškodnenie po jeho uplatnení formou predbežného prerokovania nároku na náhradu škody, nakoľko svoje tvrdenie nepodporili žiadnymi relevantnými právnymi skutočnosťami, z ktorých by vyplývalo, že výšku nároku na náhradu škody nemožno po jej uplatnení v zmysle § 15 a nasl. zákona č. 514/2003 Z. z. zvyšovať. Odvolací súd v tejto súvislosti navyše uvádza, že súd prvého stupňa v napadnutom rozhodnutí poukazuje na nespochybniteľné právo navrhovateľov disponovať návrhom na začatie konania vo veci sp. zn. 10C/223/2009 a meniť uplatňovanú výšku náhrady nemajetkovej ujmy. Súd prvého stupňa sa preto neobmedzil vo svojich tvrdeniach výlučne na zvyšovanie uplatňovanej sumy nároku na náhradu nemajetkovej ujmy a vzhľadom na uvedené odvolací súd považuje za potrebné

zdôrazniť, že právo meniť (disponovať) návrh na začatie konania je ustanovené § 95 Občianskeho súdneho poriadku.

Vzhľadom na skutočnosť, že konanie v posudzovanej veci a vo veci vedenej na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 10C/223/2009 sú totožné tak z hľadiska účastníkov predmetných konaní, ako aj predmetu konania, v dôsledku čoho sú splnené podmienky zakladajúce zákonnú prekážku litispendencie v zmysle § 83 O.s.p., ktorá je neodstrániteľným nedostatkom podmienky konania a bráni súdu, aby pokračoval v konaní, sú irelevantné ďalšie odvolacie námietky navrhovateľov týkajúce sa výšky uplatňovanej náhrady nemajetkovej ujmy, ktorá nemá vplyv na identickosť skutkového a právneho stavu uvedených konaní, pričom ani samotní navrhovatelia v tomto smere nespochybnili názory súdu prvého stupňa svedčiace o tom, že návrh na začatie konania v posudzovanej veci korešponduje s obsahom návrhu na začatie konania vo veci sp. zn. 10C/223/2009, ktorá bola iniciovaná pred začatím predmetného konania, a preto bráni tomu, aby o tej istej veci prebiehalo na súde iné konanie. Navrhovatelia iba vo všeobecnej rovine namietli odlišnosť čiastkových útokov exekútora v posudzovanej veci a vo veci sp. zn. 10C/223/2009 stým, že nemajetkovú ujmu nemožno generalizovať, ale nijakým spôsobom nespochybnili rozhodujúce skutočnosti opísané súdom prvého stupňa, ktoré skutkovo spájajú obe súdne konania a zároveň predstavujú ich rovnaký skutkový ako aj právny základ. Odvolací súd zároveň zistil, že prekážka prv začatého súdneho konania naďalej trvá, keďže konanie vedené pod sp. zn. 10C/223/2009 nie je doposiaľ právoplatne skončené.“

Ústavný súd po preskúmaní sťažnostnej argumentácie a napadnutého uznesenia krajského súdu dospel k záveru, že odôvodnenie uznesenia spĺňa všetky požiadavky na riadne odôvodnenie rozhodnutia, pretože dáva odpoveď na všetky skutočnosti významné pre posúdenie skutkovej a právnej totožnosti prejednávaných vecí ako predpokladu na vyslovenie prekážky litispendencie. Jeho odôvodnenie je zrozumiteľné a vnútorne konzistentné a v dôsledku toho ústavný súd nenachádza dôvod doň zasahovať.

V zmysle ustálenej súdnej praxe ústavného súdu postup súdu v súlade s platným a účinným zákonom nemožno hodnotiť ako porušovanie základných ľudských práv (napr. I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97, II. ÚS 81/00).

Pretože v danom prípade krajský súd ako súd odvolací pri svojom rozhodovaní nevybočil z existujúceho rámca platných a účinných právnych predpisov a preskúmal napadnuté prvostupňové rozhodnutie po právnej i skutkovej stránke a dostatočným spôsobom svoje závery odôvodnil, ústavný súd dospel k záveru, že sťažovateľmi uplatnená námietka odňatia možnosti konať a arbitrárnosti napadnutého uznesenia je zjavne neopodstatnená, takže nesignalizuje žiadnu možnosť priamej príčinnej súvislosti s možným porušením ich práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako ani práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Nesúhlas sťažovateľov s obsahom napadnutého uznesenia krajského súdu nie je dôvodom na vyslovenie jeho neústavnosti a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor všeobecného súdu svojím vlastným.

Nad rámec uvedeného ústavný súd považuje za vhodné zaujať stanovisko k námietke sťažovateľov poukazujúcej na obsah vyjadrenia žalovaného, podľa ktorého bol predmetom zastaveného konania aj nárok na náhradu za zásah do osobnostných práv podnikateľského subjektu „SHS-Elektronic-1“, čo podľa názoru sťažovateľov zakladá takú odlišnosť predmetu konania, ktorá vylučuje zastavenie napadnutého konania pre prekážku litispendencie. K tomu ústavný súd poznamenáva, že nejde o osobu so samostatnou právnou subjektivitou (subjekt práva odlišný od fyzickej osoby sťažovateľa v 1. rade), ale len o podnikateľský dovetok (obchodné meno) samostatne podnikajúcej fyzickej osoby – sťažovateľa v 1. rade (podľa § 6 zákona č. 105/1990 Zb. o súkromnom podnikaní občanov v znení neskorších predpisov – pozri zápis v Obchodnom registri Slovenskej republiky). Z uvedeného vyplýva, že prípadné neoprávnené zásahy do osobnostných práv tohto podnikateľského subjektu sú spojené výlučne s fyzickou osobou sťažovateľa v 1. rade (a jeho jedinou osobnosťou), ktorý je preto oprávnený na uplatňovanie prípadných nárokov vyplývajúcich z neoprávneného zásahu do osobnostných práv aj vo sfére dobrého mena v podnikateľskom prostredí. Pre účely posudzovania obsahu osobnostných práv je potom aspekt zásahu aj do dobrej povesti podnikajúcej fyzickej osoby len dôvodom na priznanie vyššej náhrady, nie odlišným samostatným nárokom. V tejto súvislosti ústavný súd pripomína, že sťažovateľ v 1. rade ako osoba s právnickým vzdelaním mohla a mala uplatňovať nárok na náhradu za prípadný neoprávnený zásah do obchodného mena, ktorý

tvorí neoddeliteľnú súčasť osobnostných práv sťažovateľa v 1. rade, v skôr začatom súdnom konaní. Krajský súd (a okresný súd) teda nepochybil, keď zastavil konanie pre prekážku litispendencie z dôvodu identity uplatňovaných nárokov.

Z obsahu podaného návrhu na začatie konania pred ústavným súdom (sťažnosti) a jeho odôvodnenia je zrejmé, že tento podávali sťažovateľ v 1. rade a sťažovateľka v 2. rade ako fyzické osoby, ktorých osobnostné práva mali byť poškodené a ohrozené a nie podnikateľský subjekt „SHS-Elektronic-1“, ktorého štatutárnym orgánom je síce sťažovateľ v 1. rade, avšak návrh nebol podaný týmto štatutárnym orgánom v mene uvedeného subjektu ako vecne aktívne legitimovanou osobou, ale fyzickými osobami v ich vlastnom mene, preto vo vzťahu k subjektu „SHS-Elektronic-1“ je uvedená sťažnosť nedôvodná.

Ústavný súd v nadväznosti na uvedené skutočnosti časť sťažnosti sťažovateľov, v ktorej namietali porušenie označených základných práv napadnutým uznesením krajského súdu, odmietol z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

K namietanému porušeniu označených základných práv napadnutým uznesením najvyššieho súdu

Napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu sťažovatelia v podstatnom vytýkajú, že im bolo odňaté právo konať pred súdom pre nedostatok dôvodov rozhodnutí všeobecných súdov prvého a druhého stupňa, ktoré nebolo najvyšším súdom zohľadnené. Sťažovatelia tiež namietajú odňatie možnosti konať pred súdom tým, že najvyšší súd nepripustil ich dovolanie aj napriek tomu, že sťažovateľke v 2. rade nebolo účinne doručené uznesenie okresného súdu o zastavení konania, nebola riadne poučená o jej procesných právach, keďže sa v mieste bydliska nezdržiavala, a že sťažovatelia neboli oboznámení so zmenou zákonnej sudkyne bezodkladne.

V relevantnej časti napadnutého uznesenia najvyššieho súdu sa uvádza:

«12. Súdny nižších inštancií v súlade s vyššie uvedeným, pri zistení zhody v označení účastníkov sporu, predmetu sporu, skutkového a právneho základu, správne uzavreli, že v oboch sporoch sa žalobcovia (v súlade s § 9 zákona č. 514/2003 Z.z.) domáhajú nemajetkovej ujmy a v konaní skôr začatom aj náhrady ušlého zisku. Aj podľa názoru dovolacieho súdu uvedené ako aj výška uplatneného nároku nemôže mať vplyv pri posudzovaní vzniku prekážky litispendencie.

13. Na základe vyššie uvedeného dovolací súd uzatvára, že prekážka litispendencie, už začatého súdneho konania, bráni tomu, aby na súde prebiehali dve a viac konaní v tej istej veci. Táto prekážka vzniká, ak na ktoromkoľvek súde v Slovenskej republike je začaté ďalšie konanie, ktoré má rovnaké strany, rovnaký predmet konania a rovnaké skutkové okolnosti. Litispendencia je procesnou prekážkou, ktorá bráni tomu, aby o tej istej veci prebiehalo na súde iné konanie. Ak takéto konanie napriek tomu začne prebiehať, musí byť zastavené.

14. V preskúmvanej veci preto dovolatelia nedôvodne namietali, že im v dôsledku zastavenia konania bola odňatá možnosť pred súdom konať. O ich nároku bude konané a rozhodnuté v konaní vedenom na základe skôr podanej žaloby na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 10 C 223/2009.

15. Dovolatelia mali za to, že odvolací súd zaťažil konanie vadou podľa § 237 ods. 1 písm. f) O.s.p. spočívajúcou v odňatí možnosti konať pred súdom, keď súdy rozhodnutie dostatočne neodôvodnili a nevysporiadali sa s ich námietkami, ktoré spochybňovali existenciu prekážky litispendencie...

Súdny svoje správne skutkové a právne závery náležite, v súlade s § 157 ods. 2 v spojení s § 167 ods. 2 O.s.p. odôvodnili, dostatočne sa vypořádali s námietkami žalobcov, prezentovanými v priebehu prvostupňového ako aj odvolacieho konania, v súvislosti s posudzovaním jednej zo základných podmienok konania, prekážky prv začatého konania.

21. V preskúmvanej veci preto dovolatelia nedôvodne namietali, že im v dôsledku ich tvrdých nedostatkov odôvodnenia napadnutého rozsudku bola odňatá možnosť pred súdom konať.

22. Dovolací súd, k tvrdeniam žalobcov ohľadne odvolacím súdom vykonávanému dokazovaniu bez možnosti sa k nemu vyjadriť (§ 123 O.s.p.), poznamenáva, že obsah spisu

uvedenému nenasvedčuje. Odvolací súd dokazovanie nevykonával, vychádzal z obsahu spisu, čo sám konštatuje v dôvodoch svojho rozhodnutia (str. 3 ods. 4) keď uvádza „Odvolací súd z obsahu spisu v posudzovanej veci zistil, že...“. K ďalším námietkam žalovanej zo 16. decembra 2011 bolo stranám sporu doručované na základe úpravy sudcu (pre spisovú kanceláriu súdu) z 10. decembra 2012. Podľa oznámenia doručovacej pošty zásielka adresovaná žalobkyni 2/ bola uložená na pošte z dôvodu, že v odbernej lehote nebola vyzdvihnutá. Obdobná situácia nastala aj v súvislosti s doručovaním dovolaním napadnutého uznesenia odvolacieho súdu žalobkyni 2/ (na základe pokynu dovolacieho súdu pre doručovaciu poštu).»

Vzhľadom na to, že najvyšší súd napadnutým uznesením odmietol dovolanie sťažovateľov ako procesne neprípustné, pretože nezistil vady konania zakladajúce prípustnosť dovolania, ústavný súd konštatuje s poukazom na citovanú časť odôvodnenia napadnutého uznesenia, že toto zodpovedá požiadavkám kladeným na obsah procesného rozhodnutia o odmietnutí dovolania, je zrozumiteľné a presvedčivé. Záverom ústavný súd poznamenáva, že tvrdenie sťažovateľky v 2. rade o tom, že sa v čase doručovania uznesenia okresného súdu, prípadne doručovania poučenia o jej procesných právach nezdržiavala v mieste bydliska, ktoré nie je podporené žiadnymi dôkazmi, nie je spôsobilé samé osebe vyvrátiť prezumpciu správnosti údajov uvedených na doručenke, pretože sťažovateľka v 2. rade nesie dôkazné bremeno o svojom tvrdení. V konaní pred ústavným súdom však žiadne dôkazy nepredložila ani neoznačila.

Dovolanie z dôvodu uvedeného v § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku (postupom súdu bola účastníkovi konania odňatá možnosť konať pred súdom) síce ústavný súd považuje za účinný právny prostriedok nápravy porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (napr. II. ÚS 31/00), v tomto prípade však najvyšší súd ústavne akceptovateľným odôvodnením zdôvodnil, prečo dovolanie sťažovateľov odmietol (*„... nedôvodne namietali že im v dôsledku zastavenia konania bola odňatá možnosť pred súdom konať. O ich nároku bude konané a rozhodnuté v konaní vedenom na základe skôr podanej žaloby na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 10 C 223/2009...“*).

Ústavný súd teda konštatuje, že nezistil takú príčinnú súvislosť medzi obsahom napadnutého uznesenia najvyššieho súdu a označenými základnými právami sťažovateľov, ktorá by odôvodňovala po prijatí sťažnosti v tejto časti na ďalšie konanie vyslovenie záveru o porušení sťažovateľmi označených práv, preto aj túto časť sťažnosti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Záverom ústavný súd dodáva, že vzhľadom na to, že vyhodnotil sťažnosť sťažovateľov ako zjavne neopodstatnenú, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími v nej obsiahnutými návrhmi sťažovateľov.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. februára 2018